

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ

Όν/μο:.....

Α΄ Λυκείου
09-12-12

ΚΕΙΜΕΝΟ:ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΑ»

Α.Κείμενο .(βιβλίο 2, κεφάλαιο 1, § 27-29)

Λύσανδρος δ', ἐπεὶ ἦν ἡμέρα Πέμπτη ἐπιπλέουσι τοῖς Ἀθηναίοις, εἶπε τοῖς παρ' αὐτοῦ ἐπομένοις, ἐπὶν κατίδωσιν αὐτοὺς ἐκβεβηκότας καὶ ἐσκεδασμένους κατὰ τὴν Χερρόνησον (ὅπερ ἐποίουν πολὺ μᾶλλον καθ' ἐκάστην ἡμέραν, τὰ τε σιτία πόρρωθεν ὠνούμενοι καὶ καταφρονούντες δὴ τοῦ Λυσάνδρου, ὅτι οὐκ ἀντανῆγεν), ἀποπλέοντας τούμπαλιν παρ' αὐτὸν ἄραι ἀσπίδα κατὰ μέσον τὸν πλοῦν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσε.

Λύσανδρος δ' εὐθὺς ἐσήμανε τὴν ταχίστην πλεῖν, συμπαρήει δὲ καὶ Θώραξ τὸ πεζὸν ἔχων. Κόνων δὲ ἰδὼν τὸν ἐπίπλουν, ἐσήμανεν εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος. Δισκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων, αἱ μὲν τῶν νέων δίκροτοι ἦσαν, αἱ δὲ μονόκροτοι, αἱ δὲ παντελῶς κεναὶ ἢ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἐπτά πλήρεις ἀνήχθησαν ἀθρόαι καὶ ἡ Πάραλος, τὰς δ' ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε πρὸς τῆ γῆ. Τοὺς δὲ πλείστους ἀνδρας ἐν τῆ γῆ συνέλεξεν οἱ δὲ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ τειχύδρια. Κόνων δὲ ταῖς ἐννέα ναυσὶ φεύγων, ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα, κατασχὼν ἐπὶ τὴν Ἀβαρνίδα τὴν Λαμψάκου ἄκραν ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νέων ἱστία, καὶ αὐτὸς μὲν ὀκτὼ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὐαγόραν εἰς Κύπρον, ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦσα τὰ γεγονότα.

Ερωτήσεις:

1. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα : «Λύσανδρος δ', ἐπεὶ ἦν ἡμέρα.....τὸν πλοῦν» καὶ «Κόνων δὲ ἰδὼν ... τὰ γεγονότα». (Μον. 30)
- 2.α. Να σχολιάσετε τὴ φράση: ἐκβεβηκότας καὶ ἐσκεδασμένους κατὰ τὴν Χερρόνησον (ὅπερ ἐποίουν πολὺ μᾶλλον καθ' ἐκάστην ἡμέραν ...) (Μον. 10)
β. Ποιες ἦταν οἱ κινήσεις τοῦ Κόνωνα μόλις ἐγίνε τὴ επίθεση τῶν Σπαρτιατῶν ; (Μον. 10)
γ. Πῶς χαρακτηρίζετε τοὺς Ἀθηναίους στρατηγούς καὶ τὸ Λύσανδρο με βάση τὸ κείμενο αὐτό ; (παράγραφος 27) (Μον. 5)

3.ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ :

- α. ἦν , ἀπέπλευσε: να κλιθεί η οριστική του ενεστώτα και του παρατατικού των ρημάτων.
- β. ἡμέρα , ἀσπίδα , κράτος , ταῦτα , τὸν ἐπίπλου: να γράψετε τη δοτική ενικού και πληθυντικού των παραπάνω λέξεων.
- γ. νεων , ἄνδρας: να κλιθούν και στους δυο αριθμούς .
- δ. ἔλαβε , ἐποίουν , ἐσήμανε , ἀπέπλευσε: να γράψετε τους αρχικούς χρόνους στην ενεργητική φωνή και να κάνετε χρονική αντικατάσταση στο γ' ενικό της οριστικής .
- ε. ἔφυγον , εἶπε , ἐποίησαν: να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση στο πρόσωπο και στο χρόνο που βρίσκονται τα ρήματα .
- στ. ἐποίησαν : να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές των ρημάτων σε όλους τους χρόνους και στη φωνή που βρίσκονται.

(Μον. 25)

4.ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ:

Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις λέξεις του κειμένου:
αὐτοὺς , τοῦ Λυσάνδρου , τὸν ἐπίπλου , Θώραξ , τῶν ἀνθρώπων ,
δίκροτοι , πρὸς τῇ γῆ , τοὺς πλείστους , ἄκραν , ἀπαγγελοῦσα.

(Μον. 10)

5)ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ :

Να γράψετε από δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής (όχι ρήματα) για καθεμία από τις λέξεις : ἀντανῆγεν , ἔλαβε, ἀπαγγελοῦσα ; ἰδὼν , ἐποίησαν, ἐσήμανεν , διεφθαρμένα, κατασχὼν , ἐκβεβηκότας , ἐπιπλέουσι.

(Μον.10)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ(Ενδεικτικές)

- 1.α. Και ο Λύσανδρος , όταν ήταν η Πέμπτη μέρα από τότε που οι Αθηναίοι άρχισαν να πλέουν (εναντίον του) , έδωσε εντολή σε αυτούς που ακολουθούσαν (τους Αθηναίους) όταν αντιληφθούν αυτούς να έχουν αποβιβαστεί και να είναι διασκορπισμένοι στη Χερσόνησο (πράγμα το οποίο έκανα πολύ περισσότερο κάθε μέρα, και επειδή αγόραζαν από μακριά τα τρόφιμα και επειδή περιφρονούσαν το Λύσανδρο διότι δεν έβγαινε από το λιμάνι για να τους αντιμετωπίσει) επιστρέφοντας προς αυτόν στο μέσο της διαδρομής να σηκώσουν ψηλά μια ασπίδα .
- β. Και ο Κόνωνας φεύγοντας με εννέα πλοία όταν (επειδή) κατάλαβε ότι έχουν καταστραφεί οι Αθηναίοι αφού προσορμίστηκε στην Αβαρνίδα , το ακρωτήριο της Λαμψάκου πήρε από κει τα μεγάλα πανιά των πλοίων του Λυσάνδρου και ο ίδιος έφυγε με οκτώ πλοία για την Κύπρο στον Ευαγόρα , ενώ η Πάραλος (έφυγε) για την Αθήνα για να αναγγείλει τα γεγονότα .
- 2.α. Ο Λύσανδρος με την τακτική που ακολούθησε είχε δημιουργήσει την εντύπωση στους Αθηναίους ότι δεν θα τολμούσε να ναυμαχήσει μαζί τους .Ήταν άλλωστε ξεκάθαρη η υπεροχή των Αθηναίων στο ναυτικό έναντι των Λακεδαιμονίων .Μετά από τέσσερις ημέρες που οι δύο στόλοι δεν προχωρούσαν σε σύγκρουση οι Αθηναίοι είχαν πειστεί ότι οι Πελοποννήσιοι δεν θα τους αντιμετωπίσουν στο ανοικτό πέλαγος .Έτσι κάθε μέρα έβγαιναν από τα πλοία τους και χωρίς να παίρνουν κανένα μέτρο προφύλαξης απομακρύνονταν από αυτά καθώς ήθελαν να αγοράσουν τρόφιμα από μακρινές αγορές . Ο Ξενοφώντας μάλιστα με τη φράση «καί καταφρονούντες δὴ τοῦ Λυσάνδρου» σχολιάζει με ειρωνικό τρόπο την υπεροψία και τον εγωισμό των Αθηναίων απέναντι στο Λύσανδρο .
- β. Η συνδυασμένη από θάλασσα (Λύσανδρος) και ξηρά (Θώρακας) επίθεση των Πελοποννησίων αιφνιδίασε πλήρως τους Αθηναίους. Ο στρατηγός των Αθηναίων Κόνωνας που είχε βγει στην ξηρά είδε πρώτος την επίθεση .Διέταξε αμέσως να επιβιβαστούν όσοι βρίσκονταν εκεί στα πλοία .Επειδή όμως οι περισσότεροι

στρατιώτες ήταν διασκορπισμένοι μόνο επτά πλοία μαζί με αυτό του Κόνωνα και την Πάραλο κατάφεραν να ανοιχτούν στο πέλαγος .Ο στρατηγός των Αθηναίων , έμπειρος, προνοητικός αλλά και τολμηρός δεν απομακρύνθηκε αμέσως αλλά κατευθύνθηκε προς την Αβαρνίδα που ήταν ακρωτήριο της Λαμψάκου και πήρε από εκεί τα μεγάλα πανιά από τα πλοία των Πελοποννησίων για να μην τον καταδιώξουν στο ανοιχτό πέλαγος .Στη συνέχεια θέλοντας να αποφύγει ίσως την οργή του Αθηναϊκού λαού λόγω της ολοκληρωτικής καταστροφής στους Αιγός ποταμούς πήγε στην Κύπρο στο βασιλιά Ευαγόρα που ήταν σύμμαχος των Αθηναίων και έστειλε την Πάραλο , ένα από τα ταχύπλοα , ιερά πλοία των Αθηναίων , στην Αθήνα για να αναγγείλει τα δυσάρεστα νέα .

3.) ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ :

α) εἶμι	ἦν-ἦ	ἀποπλέω	ἀπέπλεον
εἶ	ἦσθα	ἀποπλεῖς	ἀπέπλεις
ἐστί	ἦν	ἀπόπλει	ἀπέπλει
ἐσμέν	ἦμεν	ἀποπλέομεν	ἀπεπλέομεν
ἐστε	ἦτε	ἀποπλεῖτε	ἀπεπλεῖτε
εἰσὶ(ν)	ἦσαν	ἀποπλέουσι	ἀπέπλεον

β) ἡμέρα	ἀσπίδι	κράτει	τούτῳ	τῷ ἐπίπλῳ
ἡμέραις	ἀσπίδῃ	κράτεσι	τούτοις	τοῖς ἐπίπλοις

γ) ἡ ναῦς	αἱ νῆες	ὁ ἀνὴρ	οἱ ἄνδρες
τῆς νεῶς	τῶν νεῶν	τοῦ ἀνδρὸς	τῶν ἀνδρῶν
τῆ νηὶ	ταῖς ναυσὶ	τῷ ἀνδρὶ	τοῖς ἀνδράσι
τὴν ναῦν	τάς ναῦς	τὸν ἄνδρα	τοὺς ἄνδρας
ὦ ναῦ	ὦ νῆες	ὦ ἄνερ	ὦ ἄνδρες

δ) λαμβάνω – λαμβάνει	ποιῶ-ποιεῖ
ἐλάμβανον – ἐλάμβανε	ἐποίουν-ἐποίει
λήψομαι – λήψεται	ποιήσω –ποιήσει
ἔλαβον- ἔλαβε	ἐποίησα-ἐποίησε
εἴληφα-εἴληφε	πεποίηκα-πεποίηκε
εἰλήφειν-εἰλήφει	ἐπεποίηκιν-ἐπεποίηκει

σημαινω-σημαινει	αποπλεω-αποπλει
εσήμαινον-εσήμαινε	ἀπέπλεον-ἀπέπλει
σημανῶ-σημανεῖ	ἀποπλεύσομαι καὶ ἀποπλευσοῦμαι
	ἀποπλεύσεται καὶ ἀποπλευσεῖται
έσημανα/έσήμηνα-έσημα(ή)νε	ἀπέπλευσα –ἀπέπλευσε
σεσήμαγκα –σεσήμαγκε	ἀποπέπλευκα-ἀποπέπλευκε
σεσημάγκειν-έσεσημάγκει	ἀπεπεπλεύκειν-ἀπεπεπλεύκει

ε) ΑΟΡ Β΄	ΑΟΡ Β΄	ΑΟΡ Α΄
έφυγον	εἶπε	έποίησαν
φύγωσι	εἶπη	ποιήσωσι(ν)
φύγοιεν	εἶποι	ποιήσαιεν
φυγόντων ἤ	εἶπέτω	ποιησάντων ἤ
φυγέτωσαν		ποιησάτωσαν

στ) **Απαρέμφατα :**

ΕΝΣ : ποιεῖν
 ΜΕΛΛ: ποιήσειν
 ΑΟΡ : ποιῆσαι
 ΠΡΚ : πεποιηκέναι

Μετοχές :

ΕΝΣ : ὁ ποιῶν – οὔσα –οῦν
 ΜΕΛΛ : ὁ ποιήσων – σουσα – σόν
 ΑΟΡ : ὁ ποιήσας – σασα –σαν
 ΠΡΚ : ὁ πεποιηκῶς –κυῖα – κός

- 4.) αὐτοῦς : αντικείμενο στο ρήμα κατίδωσιν
 τοῦ Λυσάνδρου : αντικείμενο στη μτχ καταφρονοῦντες .
 τὸν ἐπίπλου : αντικείμενο στη μτχ ἰδῶν .
 Θώραξ : υποκείμενο στο ρήμα συμπαρήει
 τῶν ἀνθρώπων : υποκείμενο στη μτχ διεσκεδασμένων .
 δίκροτοι : κατηγορούμενο στο αἶ μέν .
 πρὸς τῇ γῇ : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
 τοὺς πλείστους: επιθετικός προσδιορισμός στο ἄνδρας .
 ἄκραν: παράθεση στο τὴν Ἀβαρνίδα
 ἀπαγγελοῦσα : τελική μτχ , συνημμένη στο υποκ του ρήματος
 ἀπέπλευσε ἢ Πάραλος

- 5.) αγωγή , αγωγός / λαβή , λήψη / αγγελία , αγγελιοφόρος , /
όραση , ιδέα / ποίηση , ποιητής / σημάδι , σημαία /
φθορά , διαφθορά / σχέση , κατοχή / βάση , διάβαση / πλοίο, πλεύση

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ